

Előfizetési ár:

Helyben, háshoz fordítva
 Helyi... 2 hónap...
 Külföld... 4 hónap...

Vidékire, postán küldve
 Helyi... 3 h. 50 fillér...
 Külföld... 7 h. — fillér...

 Igazgató: **Hollós János**

KECSKEMÉTI LAPOK

(KECSKEMÉTI FRISS UJSÁG)

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

Megjelen minden szerdán és
 csütörtökön nap kivételével.

 Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
 Budai-nagy-úton 161. sz.
 (Juhász-ház),
 hova a lap szellemi és anyagi
 részre vonatkozó összes
 dolgok intésendők.

 Telefon: 141. szám.

A szerkesztésért felelős: **Hollós János.** Telefonszám: 141. Laptulajdonos: a **Nyomdarészvénytársaság.**

Szabad házasodni.

A honvédelmi miniszter rendeletet hozott, amely megszünteti a nősülési tilalmat azok számára, akik még nem tettek eleget védőkötelezettségüknek. Ezeknek tehát ezután nem kell többé kivételes nősülési engedélyért folyamodniuk, nem kell születési, erkölcsi és isten tudja, még miféle bizonyítványokat mellékelni az alázatosan könyörgő folyamodványhoz: méltózzassék megengedni, hogy házasodhassanak.

Alkalmasint úgy gondolta a kormány, hogy ez a rendelet nagy örömet, nagy vigaszt fog kelteni széles e hazában. Lehet, hogy egyes ifjú szerelmesek megörülnek neki, de általában nem lesz túlságos az örövendés. Ki siet ebben a mostani rossz, méregdrága világban nősülni? Akad-e legény, akinek a házasság olyan nagyon sietős, hogy nem ér rá addig várakozni, amíg a katonaevét le nem szolgálta? Hazai Samu báró, a derék honvédelmi miniszter igen szimpatikus, rokonszenves ember, okos ember; bizonyosan tudja ő is, a mit a statisztika hónapok óta panaszol, hogy egyre jobban csökken a házasságoké száma.

A honvédelmi miniszter öxellenccijá talán azt hiszi, hogy az ő engedélye alapján most már ebben az országban sietve fognak házasodni a legények és jövedvően csapong majd egyszerűre a lakodalmai kedv?

Mégse hisszük, hogy Hazai Samu báró ennyire naiv volna. Ellenben — abból, hogy most, a létszámemelés után adta ki ezt a boldogítókat szánt rendeletet, — úgy látjuk, hogy ravasz ember. Több katonára kell. És Hazai báróban csakugyan megvan a jóakarát, hogy előteremtse a nagyobb létszámot: hivatalos komolysággal fölcsep házasságkövetőket. Előbb csináltak úgy törvényt, amely szerint ötvenéves koráig mindenki behivatott szükség esetén; most kicirkalmazták egy rendeletet: akadály nélkül szabad házasodnia annak is, aki még nem volt katonára. Nyilván úgy okoskodtak, hogy ha már ötvenéves koráig mindenki ki van téve annak, hogy munderba öltöztetik, miért ne házasodhatnának az emberek úgy is, hogy majd közben, esküvő után szolgálják a császárt. Akkor, amikor már gondoskodtak róla, hogy — legyenek a császárnak új katonái.

Szép dolog, ravasz dolog. De van

két bökkenője. Az egyik, amiről már kipanaszkodtuk magunkat: kinek van manapság kedve házasodni? A másik: azok, akik meg is házasodnak, rettegnek a bő istenáldástól és az egyének hódolnak. Mindez azért, mert nagyon nehéz az élet.

Előbb hát tessék az élet megkönnyíteni, tessék enyhíteni a rettető drágaságot. Csak ilyen intézkedések után lenne eredmény az efféle honvédelmi miniszteri házasságkövetésséknél.

Kecskemét

az 1910—11. évi statisztikában.

„Az ország közállapotairól szóló jelentés és statisztikai évkönyv” című legújabb hivatalos kiadvány nyomán összeállította: (Folytatás.) **Dr. Szabó Lajos.**

Östermetés.

Az 1911. évi terméseredménye általában közepesnek mondható. Az egész ország búzatermése például 2 és fél millió mázsával haladta felül az 1910-ben termett mennyiséget s összesen 51-7 millió q-t tett. Hektáronként (egy hektár 173 kat hold) a magyar birodalomban átlag 139 q termett. Kecskemét 103 q termésátlaga jóval felülmúlja az országosát. Legnagyobb volt az átlagtermés Csanád vármegyében (190 q), legkisebb a Királyhágonytól (100 q).

A bevetett terület az 1911. évi fölvétel szerint a főbb termények megkülönböztetésével a következőképpen oszlott meg városunkban:

Ózsi buza	4,475 hektár
Ózsi rozs	15,973
Kétszemes	323
Tavaszi árpa	7,147
Zab	1,272
Köles	14
Borsó	18
Szemes tengeri	7,365
Burgonya	3,016
Cukorrépa	35
Takarmányrépa	1,294
Dohány	14
Takarmány tengeri (csalamádé)	151
Tavaszi búkköny	435
Lucerna	780
Mohar	29
Egyéb termények	541
Bevetett terület összesen:	43,008
Ugar	2,992

Az összes szántóföldünk 46,000 hektárra terjed, ebből 1911-ben bevetett terület 43,008 hektár volt.

A fontosabb mezőgazdasági termények 1911-iki helyi terméseredményeiről az alábbi kimutatás nyújt felvilágosítást:

Búza	termett összesen	50,180 q
Rozs		221,160
Árpa		90,045
Zab		11,603
Tengeri		73,600
Burgonya		133,020

Hogy ez utóbbi vetemény milyen fontos szerepet játszik az ország egyes vidékein közgazdasági szempontból, azt világosan bizonyítja például az adat, hogy a 4,465 q km. területű Trecsén vármegye 1911-ben 2,255,037 q burgonyát termett. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye 12,101 q km. területén az 1911. évi burgonyatermés eredménye 2,037,211 q, tehát több mint 200,000 q-val kevesebb, mint az egyhármad akkora területű Trecsén vármegyéé. Ezek a számok bizonyítják azon etnografiai adatnak, hogy a tót nemzetiségű vidékeken fő táplálék a burgonya.

Kecskeméten az 1911-iki statisztikai adatok szerint az átlagos termés hektáronként a következő volt:

Búza	1129 q
Rozs	1302 q
Árpa	1260 q
Zab	910 q
Tengeri	990 q
Burgonya	4430 q

Szőlőművelés.

A magyar birodalom szőlőterülete 1911-ben 357,867 hektárra terjedt, melynek több, mint egyharmada 119,303 hektár (38,29%) a Duna—Tisza közére esik, hol magának Pest vármegyének 63,105 hektárnyi szőlőterülete van, vagyis az anyaország szőlőterületének kéreken egyötöde erre a vármegyére jut.

Az immunsis homoktalajú szőlők zöme: 73,5%-a Duna—Tisza közére esik. Kecskemét immunsis homoktalajú szőlőterülete 1911-ben 6,142 hektár volt. Ebből a területből rovarkárok tönkretették 921 hektárt.

1911. évi musttermésünk 124,517 hektólitert tett ki. Közönséges fehér borunk 59,470, siller borunk 37,030, vörös borunk 325, fehér pécseyeborunk pedig 15,240 hl termett. A hektáronkénti átlagos termés 1825 hl-ben lehet megállapítani. Összesen 6864 q szőlőt adtak el. Városunk öszi szőlőtermelésének értéke pedig 4,913,884 koronára rugott. Átlag az összes borfajták-ból nagyobb volt a terméseredmény, mint 1910-ben. A külföldre kivitt szőlő túlnyomó része csemegezőlő volt, s csaknem kizárólag az osztrák piacokon nyert elhelyezést.

Ezen adatokkal kapcsolatosan ít említhetjük meg, hogy hazánk 1911. évi 36,518 métermáza, 22 millió koronát érő kajszi-barack exportjának 25—30%-át Kecskemét szolgáltatja.

Állattenyésztés.

Az állattenyésztés a legingadozóbb. Az utolsó, részletes összeírást az 1895. évi öszen egy nagy mezőgazdasági izemstatistikai felvétel keretében hajtották végre. Az 1894. évi XII. tc. 23. §-a alapján a hazsonállatok évenként összeírattak; ezen öszi-zerások azonban nem bizonyultak elég pontosnak arra, hogy állatállományuk viszonyainak megítélésére, valamint állattenyésztésünk emelését célzó kormányzati intézkedések megtételére alapul szolgálhassanak. Állattenyésztésünk fejlesztése érdekében mindinkább szükségessé vált tehát, hogy állatállományunknak nemesak számáról, hanem állapotának és állatfaját, továbbá kor és ivar szerinti megoszlásáról, valamint

Csokoládé

és csokorka különlegességek gyári raktár **EGRY P. FÜLÖP** Kecskeméten, **Kossuth-tér.** A teli idény alkalmával ajánlja nagy választékú valódi angol, francia és belföldi teasütemény különlegességeit. Nagy választék ajándéknak alkalmas bonbonierek, diszdobozok és valódi japán kazettákban. — A közkezdelt Egrý-féle legfinomabb szaloncsokorka 1 kg. 2 korona. Valódi **Kugler** (Cierbeaud) bonbonok állandóan kaphatók.

arról, hogy ez az állatállomány a gazdaságok különféle kategóriái szerint miképp oszlik meg, újabb pontos és megbízható adatokkal rendelkezünk. E közeledek szűkségét kielégítése céljából az 1911. évi febr. hó 28-iki állapot szerint március hó folyamán újabb országos állatszámolás történt.

Az összeírás fontosabb adatai Kecskemétre vonatkozólag a következők:

	Állatállomány	1895-ben	1911-ben
Szarvasmarha	12,437	11,841	
Ló	7,499	9,407	
Számár	121	76	
Öszvér	6	5	
Kecske	124	80	
Sértés	27,452	31,492	
Juh	9,195	12,666	

Állattenyésztünk legfontosabb ága, a szarvasmarhatenyésztés a lefolyt 15 év alatt visszaesést mutat. Ezt az esést csak az a körülmény menti, hogy szarvasmarha-állományunk minőségileg nagy mértékben javult.

Az őstermelés egyik ága az erdőgazdaság, melyre vonatkozóan föllelithetjük, hogy 1911. évi folyamán 264 hektárinyi terület erdőszítetett. Erdőterületünk összesen 1,736 hektárinyi tesz ki, melyből 1,369 hektár van tervezési kezelésre kötelezve. Véd-erdő 224, főtulohomok álló erdő 205, feltétlen erdőfaluhomok álló 1,307 hektárinyi területet foglalt el. Fanekes szerint 1,180 hektár főtölgyerdő, 331 hektár bükk és más lombföldre, 225 hektár fenyőerdőre osztott fel erdőterületünk.

A talaj tápláló anyagának pótlása.

Irtá: Kovácsy Béla gazdasági akadémiai igazgató.

Minden gazda tudja ma már, hogy a növény fejlődése közben igen jelentékeny tápláló anyagot von el a talajból. Ennek a növényi tápláló anyagának a pótlásáról okvetlenül gondoskodni kell, s sékésletlen, hogy a legnagyobb természet az a gazda fogja elérni, aki az elvont tápláló anyagot teljes mértékben pótolja. Az újonan feltört szőlő föld termőképessége is csökken évről-évre s idővel teljesen meg fog szűnni, ha nem trágyázzuk.

Tehát trágyázni kell a talajt, hogy termőereje fentartható legyen, sőt úgy kell trágyázniunk, hogy termő ereje fokozódjon hogy nagyobb és nagyobb termésátlagot érhesünk el, mert a munkabér és a megélhetési viszonyok folytonos drágulása mellett, a napról-napra fokozódó kiadásokat csak úgy képes fedezni a gazda, ha nagyobb termésátlagot produkál.

A talaj tápláló anyagának pótlására leghasználatosabb anyag az istállótrágya. Sajnos azonban, ebből távolról sem áll rendelkezésre annyi, amennyivel a növény által elvont tápláló anyag csakugyan pótolható volna. 1870 óta több mint 6 millió kat. hold rétet és legelőt törtünk föl, az ugaratászt 30%-ról 10%-ra szállítottuk le, s 16 millió métermázsza buza helyett 50–55 millió métermázsza termelünk; az összes kalászosok termését 116%-kal, a kápos, gumós növények termését 421%-kal, a szalás takarmány termését 279%-kal fokoztuk, ellenben a termelt istállótrágya mennyisége alig fokozódott, mert ha szarvasmarhaállományunk szaporodott is, de jelenképpen megapadt juh-állományunk, s megapadt sertésállományunk is.

De ha elegendő istállótrágyánk volna is, akkor is csak a talaj nitrogén- és kálium-szükségletét fedezhetnénk azzal, mert az istállótrágya sokkal kevesebb foszforosavat tartalmaz, mint a mennyit növényeink a talajból vonnak. A növény ugyanis a felvett tápláló anyagot testüknek nem minden részébe rakják le egyenletesen. A nitrogént legnagyobban mennyiségben levételükbe és szár-részeikbe rakják le, ugy a káliumot is ellenben a foszforosavat a magképződésnél használják fel a legnagyobb mennyiségben. A növény levél és szár-részei pedig bent maradnak a gazdaságban, föllelithetjük az állatokkal, az azokban nagy mennyiségben

foglalt nitrogén és kálium a trágya újrafelvételére a szántóföldre, ellenben a termelt magvakat eladjuk s eladjuk azokkal együtt a bennük foglalt nagymennyiségű foszforosavat is, amelyet ilyen módon elvonva gazdaságunktól, istállótrágyánk szegény marad foszforosavban, nem ad vissza a talajnak annyit ebből az értékes növényi anyagból, mint amennyit a növények elvonnak. Azért kell a hiányt mesterségesen trágyával pótolni, olyannal, amely sok és oldható foszforosavat tartalmaz, leginkább tehát szuperfoszfátot.

A magyarországi talaj, miután ősidők óta sok gabonaféléit termesztettünk, általában véve foszforosavban szegény. De nemcsak nálunk, a külföldön is így áll a dolog, azaz a külömbőség, hogy a nyugati államok gazdái évtizedekkel ezelőtől jutottak ennek a tudathoz, évtizedekkel előbb kezdték meg a foszforsavat és aztán egyéb műtrágyák használatát, s józást ennek az eredménye az, hogy míg nálunk buzából országos átlagban kat. holdanként 63 métermázsza aratunk, addig Belgiumban ugyanakkora területeken 1359 métermázsza, Angliában 1272 métermázsza, Németországban 1141 métermázsza, Franciaországban 812 métermázsza aratnak.

Pedig Németországban meg Franciaországban nem kedvezőbb az éghajlata, nem jobb a talaja sem, mint a miénk. Németországban terméstartalaja buzából 1884-ben csak 82 métermázsza volt, 1907-ben ellenben 1141 métermázsza, holott Magyarországnak terméstartalaja 1880–1889 között 644 métermázsza, 1906–1910-ig 677 métermázsza volt. Míg tehát Németországban 23 év alatt 3 métermázsza, addig Magyarországon körülbelül ugyanezen idő alatt csak 031 métermázsza emelkedett a buza termés országos átlagban. Vajon javult-e Németország talaj- és éghajlata viszonya 23 év alatt, hogy országos terméstartalaja ilyen óriási emelkedést mutat. Németországnak sem éghajlata, sem talajviszonyai nem javultak, hanem a német gazda tanult, s amit cselezniük látott, alkalmazta is gazdaságában.

Németországban az 1840–50-es években már alkalmaztak peruanait. 1850–60-ban megkezdtek a párolt és főlított csontliszt alkalmazását s csak az 1870-es években kezdték meg az ásványi szuperfoszfát használatát.

Németország 1907-ben egy kat. hold nagyságú területen 54 kg. foszforos tartalmú műtrágyát, 15 kg. nitrogéntartalmú műtrágyát, 37 kg. káli trágyát és 1 kg. egyéb trágyát, összesen 107 kg. műtrágyát használt föl, amelynek értéke körülbelül 12 korona.

Miután tehát 1885-től 1907-ig Németország átlagtermés kat. holdanként 32 métermázsza fokozódott s ugyanezen által az idő alatt a műtrágyafogyasztás megítésként szerződött, lehetetlen továbbra azt vitatni, hogy a termésnövekedés a jobb talaj és jobb éghajlat okozta s el kell ismernünk, hogy a termésnövekedés legalább háromnegyed részét a műtrágya kiterjedt használatára eredményezte.

Magyarországon is szinte példátlan gyorsasággal terjed a műtrágyák használata. Míg ugyanis 1890-ben csak 900 vagon szuperfoszfát használtatott el az országban, addig 1912-ben már 22,500 vagonra emelkedett a szuperfoszfát fogyasztása. A szuperfoszfát rohamosabb használata azonban csak az utolsó négy évben terjed, rövidebb ideje tehát, semhogy hatása az országos átlagtermés eszévehető; annyi azonban már konstatalható, hogy az 1901–1905. évi ciklusban mutatkozott országos átlagterméscsökkenés, a midőn az előző tíz év 7.11 q-ás átlag buza termés lecsökkent 6.75 q-ra, megszűnt, sőt a következő 1906–1910. évi öt évi ciklusban némi csekély emelkedés is mutatkozott a 6.77 métermázsza átlagtermésben.

Azok a megyék használnak nálunk nagyobb mennyiségű szuperfoszfátot, amelyek a mezőgazdasági kultúra nagyobb fokán vannak. Így Pozsony megye elhasznált 1907-ben 20.7 kg.-ot, 1911-ben 38.6 kg.-ot megyei átlagban kat. holdanként. Moson-

megye 1907-ben 9.9 kg.-ot, 1911-ben 21.2 kg.-ot; Komárommegyében felhasználtak 1907-ben 8.6 kg.-ot 1911-ben 22.8 kg.-ot kat. holdanként; Fejérmegye fölhasználta 1907-ben 3.9 kg.-ot, 1911-ben 22.2 kg.-ot; Borsmegye fölhasználta 1907-ben 3.9 kg.-ot, 1911-ben 17.5 kg.-ot kat. holdanként. Megyénk nagyfeszíté azonban öt kilónál kevesebb szuperfoszfátot használ el kat. holdanként. Sőt különösen az erdélyi megyék — Brassó megye kivételével — számokkal is alig kifejezhető csekély mennyiségeket használ föl, ami azt jelenti, hogy csupán egyik-másik közép- vagy nagybirtokos használ valamelyest, de a kisgazdákban fogalmuk sincsen még a műtrágyáról.

Miután pedig a többet termelésnek a legegyszerűbb és legolcsóbb faktora a műtrágya cselező alkalmazása, miután egy métermázsza szuperfoszfát ára 8–10 korona, holott az általa eredményezett legalább ugyanolyan buza. de gyakran kétszeresért háromszorta több buza ér métermázszaánt 20–23 korona s így a műtrágya által érlet haszon legalább 100, de néha 200–300 százaléka is tehető, miután a műtrágya használata jóformán befektetés sem igényel, mert a magyarországi műtrágyagyárak minden hitelekhez gazdának hat hónapra, de esetleg egy évi hitelt is nyújtanak, magától érteendő dolog, hogy minden gazdának hozzá kellene fogni a műtrágya alkalmazásához, hogy ezáltal termésátlagait és jövedelmeit fokozza.

Közgyűlés.

Kecskemét város törvényhatósági bizottsága ma délelőtt tartotta január havi rendes közgyűlését a városba közgyűlési tervben gróf Ráday Geórgy főispán elnöklete mellett.

A törvényhatósági bizottsági tag urak csak igen nehezen gyűlekeztek össze, pedig két nagyon fontos ügy is volt a tárgysorozatban. Az egyik a javadalmi hivatal ügykezelését felülvizsgáló bizottság jelentése, a másik a vízvezeték kutak ügye, melyet néhány 'keserű' akaró egyéniség felkavart.

A főispán megnyitván az ülést, üdvözölte a bizottsági tagokat s elrendelte a tárgyalás megkezdését.

Polgármesteri jelentés.

Dömötör Lajos dr. első aljegyző felolvassa a polgármesteri jelentést a közigazgatás december havi állapotáról. A közgyűlés a jelentést tudomásul veszi.

Rosszak az utak.

Hórváth János bizottsági tag a járdák tisztántartása érdekében interpellál s panaszkol, hogy a közvetlen utcákon esőzés után tűrhetetlenek az állapotok. Az interpellációra Bagi László helyettes polgármester válaszul megnyugtatólag. Indítványozza, hogy a járdák tisztántartásának kérdésében bízzák meg javaslatfétel a városi tanácsot. Azok a közvetlen utcákait illeti, azokon a jelenben segíteni nem lehet. Az utcák kikövezése milliókba beleválik, tehát várunk kell türelmemmel, amíg lesz pénz. Különben is a közgyűlés egy határozatot, hogy míg a vízvezeték csöveket le nem fektetik, addig nem foganatosítanak új kövezést.

Mészáros József építészeti tanácsnok egy kis vihart támaszt föl a közgyűlés a h. polgármester választás tudomásul veszi.

Piacmizériák.

Farkas Ignác th. bizottsági tag a piaci mizériák miatt emel szót. Panaszolja, hogy a piacon a vevő és eladó közönséggel a hivatalos közegek durván bántanak és felsorol egy egész csomó piaci mizériát, melyek mindannyian piaci forgalmunknak nagy kára vannak, amellet kereskedőinknek egyenesen az érdeke ellen volna, az interpelláló panaszát különböző példákkal is illusztrálja.

Bagi László h. polgármester és Papp György főkapitány válaszul az interpellációra. Farkas Ignác replikája, majd Bóka Péter, Szapponas István felszólalása után a közgyűlés a válaszokat tudomásul vette.

A virilisek névjegyzéke.

A th. bíráló választmány bejelentette, hogy a törvényhatósági bizottság legutóbb adó fizető tagjai 1913. évi névjegyzéke immár végérvényesen vált. A közgyűlés ez tudomásul veszi.

Bizottsági pótválasztások.

Sándor István főjegyző előadó bejelenti a választási elnökök jelentéseit a múlt év december 29-én az I., II., IV. és VI. választási körletekben megtartott bizottsági tagsági pótválasztások eredményéről.

Kohárzsentszlőrinc.

A belügyminiszter a múlt héten jóváhagyta a Kohárzsentszlőrinc átcsofolásáról szóló szabályrendeletet. A közgyűlés ezt a tényt egyhangulag tudomásul vette.

A nyugdíjzabályrendelet.

A városi nyugdíjzabályrendeletet és a nyugdíjalap szervezetéről alkotott szabályrendeletet a belügyminiszter jóváhagyta. A jóváhagyó leiratot a közgyűlés tudomásul veszi.

Pénztárvizsgálatok.

Még 1912. évi december 22-én vártan pénztárvizsgálatokat tartottak a város-házi-, adó-, javadalmi-, zálogintézet- és rendőrkapitánysági pénztárainál. Az eredmény kielégítő volt. A közgyűlés ezt tudomásul vette.

A gyámpénztár.

Ugyancsak tudomásul vette a közgyűlés a városi gyámpénztárnál tartott pénztárvizsgálat eredményéről szóló jelentést.

Elhagyott gyermekek segélyalapja.

Az elhagyott gyermekek segélyalapjának 1910. évi számadási zárlatát a tanács bejelenti, mit a közgyűlés tudomásul vesz.

A javadalmi hivatal ügykezelése.

Bakty Mihály esetének kipattanásakor a városi közgyűlés egy bizottságot küldött ki a javadalmi hivatal ügykezelésének és számadásának megvizsgálására. A bizottság most készült el munkájával és az ügykezelés egyik-másik ágában változtatásokat javasol. A közgyűlésnek vita támadt, a javaslat kapcsán *Bóka Péter* bizottsági tag a vizsgálat eredményéről nyújtott képet. *Dr. Virányi Lajos* javasolja, hogy szavazzon a közgyűlés köszönetet a bizottságnak és hogy hagyjon fel a város a sőr-üzlettel, amire végezettségben ráfizet az alkalmi visszalések miatt. *Farkas Ignác* a villanyüzem ügykezelésén javasol változtatni, hogy pénzbevitel nélkül alkalmazza a város, aki az áramforgasztókhoz kimegy, felszedni a villanyáram díjakat. *Gazsó Béla* egy állandó ellenőrző-bizottság létesítését javasolja, mely bizottság garancia arra, hogy visszalések ne történhessenek. *Róza Jenő* javasolja, hogy a bizottság jelentését nyomassa ki a tanács és osztassa ki a tagok között, mert ez a kérdés olyan fontos, amihet minden bizottsági tagnak ugyszólván hozzá kell szólni és ennek az ügynek a tárgyalását a jövő közgyűlésre tűzi ki.

Sándor István főjegyző tartalmas beszédben kifejtette, hogy egy állandó bizottság kiküldése nem célszerű, de nem is lehetőséget a szervezeti szabályrendelet értelmében. *Jód Gyula* éppen olyan értelmi indítványt tett, mint *Róza Jenő* biz. tag. A közgyűlés elhatározta, hogy a jeleltési kimutatja és a kérdés tárgyalását a következő közgyűlésre tűzi ki.

Nyugdíjzásokok.

Dr. Molnár Károly tb. főorvos nyugdíjazása iránt beadott kérelmét tárgyalta ezután a közgyűlés. Révay László biz. tag javasolja, hogy a közgyűlés jegyzőkönyvében szavazzon köszönetet. — A közgyűlés ilyen értelemben határozott.

Hettesheimer Ábris irrodatiszt nyugdíjazása iránti kérelme tárgyában a közgyűlés a nyugdíjbizottság javaslatát elfogadta.

A vízvezetési kútak ügye.

A székfői kászlón a vízvezetési céljaira furt kútak tisztítási munkálataira vonatkozó újabb egységárak elfogadása és a

még megfurfandó 3 újabb kut akna vállaltatva adása tárgyában Kerekes főmérnök bejelenti a tanács javaslatát, melyet már lapunkban teljesen ismertettünk. A közgyűlés a tanács javaslatát egyhangulag elfogadta.

Gazdasági ügyek.

Szegedy György a következő előadó ismerteteli a földművelési miniszter leirátat a gazdasági felügyelőségek létesítése és kiterjesztése gyakorlati rend átengedése tárgyában. A közgyűlés az első tudomásul vette, a második leirátot illetőleg a tanács javaslatát a szükséges területek átengedését a kerteszeti gyakorlatok céljaira elfogadta.

Kisajátítás.

Mészáros József tanácsnok a tanács javaslatát terjeszti elő dr. Iványosi Szabó László l. t. Vásári-nyugta 243. sz. valamint II. t. 97. és 98. számú házának kisajátítása tárgyában. A tanács nem tartja szükségesnek a kisajátítást és a közgyűlés ilyen értelemben határozott.

Majd néhány apróbb ügy letárgyalása után az elnökök főispán a közgyűlést 12 órákor bezárta.

NAPI HIREK.

Telefon 141.

Telefon 141.

Szerkesztőség és Kiadóhivatal I. k. Arany János-utca 8.

Naptár: 1913. év január hó 31., Péntek. Róm. kath.: N. Péter hv. — Protestáns: Vigil. — Görög-orosz: 1913. január hó 18., Marcán. — Izraelita: 5673. év Sebat 23. — Napkielet 7 óra 31 perc. — Napnyugta 4 óra 57 perc. — Napossza 9 óra 26 perc. — Holdkelet 3 óra 22 perc. éjtel. — Holdnyugta 11 óra 23 perc. délelőtt.

Időjárás: A központi meteorológiai intézet Kecskeméti érkeztí jelentése szerint a következő idő várható: Változékony, hideg, helyenként havazás.

Polgármester állapota.

Kada Elek polgármester állapotában változás nem állott be, amennyiben folytonosan javul és erősödik. Felülötte tölti el a napot, családja körében étezik. Ma nagy örömmel fogadta Ráday Gedeon gróf főispán látogatását. A tiszti főorvosi hivatal ma reggel 9 órakor a következő hivatalos jelentést adta ki:

Polgármester úr állapota lassan bár, de nap-nap után fozokozan javul; étvágya, alvása jó s így erőbeli állapota olyan előre haladott már, hogy az ágyat nappal állandóan nélkülözheti. A jobb láb hűdése teljesen eltűnt; a járás kifogástalan; a jobb kar bénasága is sokban csökkent már.

Beszélni még nem tud; jelekké azonban a legtöbb esetben meg tudja magát érteni környezetével, hogy öntudatának visszatérte kétségtelen; csak bizonyos szavakkal szemben fennálló emlékezésbeli hiány miatt látszik öntudata hézagoknak még.

A szív működés rendessé vált. A hőmérsékletben semmi különös eltérés nem mutatkozik. A közérzet jelenleg olykor egy kis elgyengülési érzet és a félig hűdött karban időnként jelentéző fájdalom zavarja meg.

Kedélyében ugyan néha-néha mutatkozik némi izgalom miatt, hogy gondolatai környezetével megértetni nem tudja, de ez ingerlékenység csak múló természetű; általában betegséget belátással és teljes megnyugvással viseli és a város ügyei iránt állandóan érdeklődik.

Dr. Csabay Géza

t. főorvos.

— **Személyi hír.** Ráday Gedeon gróf főispán ma éjtel 12 órakor, a gyorsvonattal tízóra kíséretében Kecskemétre érkezett.

— **Egészségügyi előadás.** Vasárnap délután 3 órakor dr. Stein Fülöp kir. tanácsos, az Országos Társadalmi Múzeum orvosi tanácsadója, előadást tart: „Az ideg betegségek megelőzéséről a város háza közgyűlési termében. Belépődíj nincs. Érkezőket szivesen lát a Munkásbiztosító Pénztár.

— **Miniszteri kiküldött az állami kisegítő iskolában.** Berkes János a gyógy-pegadológiai intézetek országos szaktanácsának előadója a vallás- és közoktatásügyi miniszter megbízásából a kisegítő-iskola tanítási eredményét a mai napon felülvizsgálta.

— **A felső kereskedelmi iskola I. félévi osztályozó értekezlete** e hó 28-án volt, a következő eredményel: A felső keresk. isk. osztályokban általános jeles osztályzatot nyert összesen 14 tanuló (14%), általános jó osztályzatot 27 (27%), általános elégséges osztályzatot 39 (39%), általános oszlályzatot 20 (20%). Az egyéves női tanfolyamban jeles rendű 9 (24%), jó rendű 22 (58%), elégséges rendű 7 (18%), elégtelen osztályzatot itt nincsen. Ezekből az igen kedvező arányszámokból azt lehet megállapítani, hogy az előző években az iskolába tóduló rossz tanuló elemmel szemben alkalmazott helyes szigor meghozta gyümölcsét és örömmel látjuk, hogy az iskola most már zavartalanul élhet hivatásának.

— **Az iparos és tanonciskola szétválasztása.** Kecskemét város törvényhatósági bizottsága, múlt év szeptemberben tartott közgyűlésén amint az ismeretes, elvileg kimondotta, hogy 1913. év szeptember havától kezdve önálló kereskedőtanonciskolát szervez, illetőleg a most lévő iparostanonciskolától elválasztja. A törvényhatósági bizottságnak ezen határozatát az iparos és tanonciskolai bizottság, a belügyminisztérium útján a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez megfeleltette.

— **Előadás a munkásotthonban.** Dr. Kovács Pál jogakadémiai tanár folyó hó 31-én, pénteken este 8 órakor a Munkás-otthonban az általános választójogról előadást tart.

— **Kuruc estély.** A Kecskeméti Dalárda művész hangversenye iránt nemcsak városunkban, hanem a szomszédos városokban is eddig soha nem tapasztalt óriási érdeklődés mutatkozik, úgy, hogy a hangverseny közönségének igen tekintélyes hányadát a szomszéd városok közönsége adja. Az egyesület elnöksége e helyütt közli, hogy a műsorban, közreműködőkben változás nincs. Basildes Mária opera énekesnő zongorán *Reiner Frigyes* a budapesti népepera karnagyja, Orbay Mária hegedű művésznő *Schoppelt* Henrik kísérik. Az elnökség a torlódás elkerülése végett kéri a közönséget, hogy jegyeiket (kaphatók az egyesület elnökénél és tagjainál, továbbá Vajda Mihály, Sipos Miklós, Szel Nándor és Dunszt Ferenc urak üzletében) előre sivekjenek megváltani. Hangverseny után tész lesz. *Szalai Laci* zenekara közreműködésével. Ifjusság egy állóhelyre 2 koronát az esti pénztárnál kapható. A hangverseny műsora a következő: 1. Három árva. Népballada. Zenéjét szerzte Lányi Ernő, a szabadkai zenekislo igazgatója. Koszoruzott pályamu, a Kecskeméti Dalárda 1912. évi versenycara. Előadja a Kecskeméti Dalárda. Vezényli Kremán Sámuel karnagy. 2. Parish-Alvirs: Oberon-fantasia. Hárfán előadja Mosshammer Roman, a m. kir. zeneakadémia tanára, m. kir. Opera művésze. 3. a) Mauerbeer: Arioso. A proféta című operából; b) Thomas: Stürzene a Mignon című operából. Enéklí Basildes Mária, a budapesti Népepera énekművésznője. 4. a) Gyermeknek című zeneszerzőtől; b) Román tanc. Szerzette Bartók Béla, a budapesti m. kir. zeneakadémia tanára, zeneőr. Zongorán előadja a szerző. 5. P. Sarasté: Playera és Zavataód. Hegedűn előadja Orbay Mária a kecskeméti városi zenekislo tanárnoje. 6. a) Medvetánc; b) Este a székyeknél; c) Két burszák; d) Tíz bagatell; e) Allegro barbató (kézirát) szerzette Bartók Béla, a budapesti m. kir. zeneakadémia tanára, zeneőr. Zongorán előadja a szerző. 7. A. Hasselmaus; a) Nokturne; b) Gitana (Caprice) Hárfán előadja Mosshammer Roman, a m. kir. zeneakadémia tanára, m. kir. Opera művésze. 8. a) Saint-Saens: Cantabile. A Sámson és Delila című operából; b) Bizet: Habanera. A Carmen című operából. Enéklí Basildes Mária, a budapesti Népepera énekművésznője.

— **Temetés.** Tegnap helyezték örök nyugalomra az egész város igaz részvétele mellett Barna Miksa szobafestőt. A ravatala koszorút helyezték az Ipartestület, a Munkásbiztosító pénztár és a rokonoknak, ismerősöknek nagy sokasága.

— **Kórházi forgalom.** A polgármesteri december havi jelentés szerint a városi szegénymentházban 66 betegét ápolták, a kórházi létszám 145 volt, míg az orvosi hivatalban 563 esetben nyújtottak bejáró szegény betegnek orvosi segélyt.

— **Gyűjtés az iskolákban.** A válás- és közoktatásügyi miniszter az összes iskolákban egy napon gyűjtést engedélyezett a József szanatórium javára.

— **Népmozgalom.** A múlt év december havában Kecskeméten az élvesztültek száma 181, a halálozások 159 volt, szaporodás tehát 22. Az elhalalt közül egy évén aluli 41 volt. Erőszakos halálalál kitöltött egy öngyilkos, 1 idegen két által és egy férfi fulladás folytán halt meg amiatt, mert részeg állapotban evés közben egy igen nagy falat a légző csőbe jutott.

— **Pályázat.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a kecskeméti kir. törvényszéknél jegyzői állásra két hét alatt pályázat hirdettetett.

— **Tea-estély.** A kath. adventi este-lyek rendező bizottsága fényes sikerű tea-estélyt tartott tegnap este a Royal-szálloda éttermében, hogy kimutassa halálját a hőlegyet iránt, ki a múlt év folyamán tartott föltölvasó-estélyén oly sok élvezetes perccel szereztek a közönségnek közreműködésükkel. A terem egészen megtelt résztvevőkkel. A tea után a fiataliság táncra perdülve, jó kedvvel mulatott a kora reggeli óráig. Mindenki egy jól eltöltött este emlékével távozott, mi a figyelmű és gondos rendezőség érdeme.

— **Piaci árusok panasza.** A zöldség, húsipar és az iparosok nemkülömben, mint velünk az érdekeltek tudják, erősen fel vannak háborodva a miatt, hogy az árusítás helyén a hó takarítással egyáltalán senki sem törődik. A város javadalmi emberei kötelesség szerűleg felszedik hály helypénzt, az árusítók aztán sajátleük hályjakkal a havat buckákká, arra rakják portékáikat, majd pedig mikor a hórakás olvadni kezd pocsolyatengerben várják a vevőket. Az ezen való felháborodás igazán jogos. Ha megkövetelik a helypénzt, akkor gondoskodni kell helyről is. Ezekben a helyeken, mely a városnak jövedelmét nyújtja, a hó eltakarítása a város kötelessége lenne. Egy tudjuk, hogy ezen állapot megszüntetése végett a piaci árusok panaszt emelnek és sérelmeikre orvosiást kérek.

* **Fillér-estély.** Az Iparos Ifjúság Önképző Egyesülete és ennek kebelében alakult „Testvériség Sport Egyesület” február 2-án, vasárnap a szokásos tánc-estélyt a Korzó kaváház helyiségében (Rákóczi-úton) fogja megtartani, melyre felhívja az érdeklődők szíves figyelmét a rendezőség.

— **Egészségügyi állapot.** A polgármesteri jelentésből szomorúan emelkedik ki a tisztí orvosi jelentés az elmúlt december havi egészségügyi állapotáról, mely úgy a bel-mint a külterületen egyaránt kedvezőtlen volt. Az október hónapban fellépett vörheny járvány betegsége decemberben érte el tetőpontját és igen sok áldozatot szedett. A járvány eredetét a külterületi lakosság sajátos viszonyai, a betegséggel szemben való nemtörődősége és tudatlanságában vélik a hozzáértők. A tanyai lakosság nem viszi beteg: orvoshoz, de sőt a pusztaí rendezőhöz sem, aminek oka egyebeként az is, hogy az altatomos vörheny betegség nehezen ismerhető fel. Így történt a hartyán fertőzés és annak elterjedése. Ma már azonban a kellő szigorúsággal véghez vitt intézkedések folytán a vörheny erősen hanyatlóban van. Decemberben bejelentettek 72 vörheny betegséget 21 halálozással, 13 difteria 2 halálessel, 1 hasüsti, egy szármárhurut és 6 kanyaró betegséget

12680/tk. 1912. sz.

Árverési hirdemény.

A kecskeméti kir. tszvék, mint általí hatóság közhíre teszi, hogy az iszáki 2035. sz. beteleken A. I. 1.—2. sor. 714. hrsz., ház és udvar a belteleken és a közös legelőből járó 6/2352-ed rész legelő járóndóságából álló 800 kor. becserélti néhai Burján Gáborról örököseire Hájó Rozsda Lajos, Mária, János és Gábor kiskorak, Burján Mária Bille Istvánné, Tóth Eszter Mikóla Lajosné, Tóth Imre és Julianna kiskorak, Burján Lajos, Burján Ántia, Földán Gáborné, Burján Imre, kisk. Burján Ántia, Burján Eszter, Békés Jánosné és Burján Jánosra hárarolt a ezek nevéen által ingatlanra a VI. 204. és 205. A-e alapján a hitelezőkkel szemben végehatási árverés joghatálával bírónkéntes árverést a nagyokéti bíróság megkezdése értelmében elrendelt és hogy az 1912. évi február hó 28. (Huszonyolc) napján délután 3 1/2 órakor Iszák község házául megtartandó nyilvános árverésen, a megállapított és a hivatalos órák alatt, a tkvi hatóságnál, valamint Iszák község házául megteendő feleletek mellett külön csatolt árverési feleletek értelmében fog megtartani.

Kecskemét, 1912. december 11-én.

A kir. törvényszék tkvi osztálya.

Keresek

3—4 szobás egészséges új lakást bérbbe vagy ennek megfelelő családi házat, esetleg megvételre, tágas udvarral vagy kerttel, közel a piachoz. Értesítést kérek **Maurer János III. ker., Széchenyi-város, Mária-utca 30—31. sz., a kút mellett.** 7042

A Kecskeméti Közgazdasági Bank Részvénytársaság Nagykorösi-utca 15. sz. alatti és nyitott üzleteknek is igen alkalmas helyeikéi részben vagy egészen azonnal vagy május 1-ére kiadók, értekezhetni ugyanott. 7043

Kiadó lakás. 7044

Fecske-utca 5. szám alatt 4 szoba, 2 konyha s összes mellék-helyiségekkel álló úrilakás f. évi február 1-ére kiadó. — Feltételek dr. Faragó Bernát ügyvédi irodájában tudhatók meg.

Kiadó üzlethelyiség.

Vásári-utca II. sz. a. **egy üzlethelyiség lakással együtt** — más vállalat miatt — **azonnal vagy február elsőre kiadó.** 7036

Eladó fűszerüzletberendezés.

Az I-ső tized, Batthyányi-utca 25. szám alatti **fűszerüzletberendezés** és — más vállalkozás miatt — **sürgösen eladó;** értekezhetni ugyanott. 6925

Kiadó úrilakás. 6975

Csongrádi-nagy-utca 26. új szám alatt **egy úrilakás,** mely áll 7 szoba, kamrák, négy lóra istálló, gabona- és borpincebél, árnyas udvarral, **folyó évi május 1-re kiadó;** értekezhetni **Obál Ferencnével,** Budapest, Fővámter.

Molitorisz Károly

szűrszabó és pokróckereskedő Kecskeméten, III. k., Mária-utca 3. Gazdasági Gözmalom mellett.

— **A legszebb és legjobb szűrszabó-munkák, pokróczok mindenféle kivitelben, tarisznyák a legolcsóbban nála kaphatók.**

Eladó ház és föld.

H. Kiss Antal örökösei tulajdonát képező V. kerület, Fehér-utca 25. számú ház, mely áll 2 szoba, konyha, kamra, speiz, pince és istállóból, gazdálkodónak igen alkalmas; — továbbá Szabadszállási-Jakabon, Dubeck Pál szomszédságában, **32 hold tanyásbirtok eladó;** értekezhetni **Kelö Mihály** megbízottal, Mária-város, Szent Miklós-utca 2. szám alatt. 6989

Haszonbérbeadó földbirtok.

Köncsögön 13. sz. a., Kecskemét-höz 12 kilométerre, Kiskörösi-utca, **220 hold,** volt Lázár János-féle **földbirtok,** melyből 50 hold kaszáló, 10 hold jász és másfél hold gyümölcsöskert, a többi szántó, jókarban levő sok lakó- és gazdasági-épületekkel, folyó évi **szent Mihály naptól haszonbérbe kiadó;** értekezhetni ugyanott **Juhász József** tulajdonossal. 6995

Kiadó úrilakás.

Jókai-utca 6. sz., **Tóth László-féle házban egy úrilakás,** mely áll 5 szoba, vízvezetékkel ellátott fürdőszoba és a szükséges mellék-helyiségekkel, szép kertes udvarral, f. évi **május 1-ére több évre bérbbe kiadó.** Értekezni lehet ugyanott a tulajdonosokkal. 6996

III. tizedben ház eladó.

Széchenyi-körúton (celzött Mária-szőlősr) **nagy jövőjű ház,** mely most gazdálkodónak, később **üzletnek** kiválóan alkalmas, 12,000 koronáért **eladó.** **Dr. Végh László, tanácsadó.** Vásári-nagy-utca 105. szám. 7010

Keresek 7022

Bécsben lakó leányom részére egy jómódú leányt, ki a főzésben is jártas, 20-30 korona havi fizetéssel. **Értekezhetni Belső Széchenyi-u. 14. újsz.**

Állást keres.

Egy a szőlészet és mezei gazdálkodás vezetésben kellő tapasztalattal, valamint írás, olvasás, számolás és fogalmazásban nagy jártassággal bíró, szerény igényű, tiszta előéletű családó, ki több nyelv ismeretben gyakorlott, szövegekkel, gazdálkodásvezető vagy kulcsári állást keres folyó évi március 1-ére. Szükség esetén az ács-, kőműves-szakmában is jártas. Szíves írásbeli megkeresések: Szabó György Katona-telep mellett, Ürret 31. szám alatt lakoshoz intézendők. 7029

Egy jó karban levő Nicholson-féle 6 ló teljes felszereléssel **azonnal eladó.** — Értekezhetni **Héjas István** földbirtokossal, I. ker., Batthyány-utca 31. szám alatt. 6813

Hét éves, jó egyes ló, esetleg hatásnak is alkalmas, **eladó II. tized, Kiskert-utca 2. szám alatt.**

7035 **Négy szobás úrilakás,** üvegfolysóval, fürdőszobával, mellék-helyiségekkel, külön udvarral f. évi május 1-ére kiadó; értekezhetni **Perl Ferenc** üzletében.

Szántót keresek, aki 8 hold földemet pénzért fölszántaná. **Molnár József** kórházgondnokkal értekezhetni. 7034